

REDACTIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 250; pe 1 luna fl. 1.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se inapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERȚIUNILE:

ac 1 fir garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia-oară 4 cr. și timbru
de 90 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefracate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Aniversare memorabilă.

Festivitate tristă au să serbeze în curând Românii aparținători Metropolitiei gr.-ort. române din Ungaria și Transilvania. La 16/28 Iunie a. e. va fi aniversarea a 25-a dela reposesarea Marelui Archiepp și Metropolit Andreiu baron de Șaguna. Festivitatea a dispus-o congresul național-bisericesc intrunit în anul trecut.

Meritele Archiepului mari sunt și multe și mărețe. Nimenea nu se poate teme, că se va afla cineva să critice congresul, că a dispus festivitate pentru Metropolitul Andreiu. Nimenea nu se poate teme, că se va afla cineva să critice pe aceia, cari vor fi gata a executa decretul congresului privitor la festivitatea din chestiune. Mai curând poate contrariul. Să se afle adecă oameni, cari se găsească că congresul sau consistorul metropolitan sau alteineva dintre cei chemați, au lăsat să târâscă timpul asupra aniversării, fără de unele preparative, cari în onoarea repositului, tocmai din cauza meritelor sale multe și mărețe, trebuiesc să fie gata.

Dar' să nu anticipăm. Poate că ce se cere e tot gata și intru cât nu ar fi tocmai gata, s'ar pute gata, ca festivitatea după un pătrar de secol să fie astfel încât nimica să nu lipsească ce să-i dea fisionomia măreață, corespunzătoare intru toate figurei epocale ale unui Părinte sufletesc, Păstor al turmei sufletesti, și edificator al edificiului grandios al unei Metropolitii, ridicate pe temelii neprețuite și neclătite ale instituțiilor bisericeii lui Christos, desgropate cu multă trudă de purtătorul chipului epocal apostolic al arhieriei și curățite de pulberea secolilor întunecelor.

Pe cât am putut afla, Consistorul arhidieceșan din Sibiu și fără de a aștepta impuls dela decretul congresului s'a apucat de lucru. În ședințe în regulă și în comisuni și conferințe chiar a desfășurat o programă, care executându-se întocmai, festivitatea tristă o va transforma în grandioasă și cum am zice, în renașterea, în învierea principiilor creștine bisericești, după-cum au fost semănate și sădite de marele arhipăstor.

Și în aceste timpuri amărte, în cari trăim, o festivitate de și de o natură jelnică, are să fie un razim puternic moral și totodată un impuls nou pentru vteța nouă morală în toate păturile credincioșilor bisericeii române gr.-orientale.

Ear' o vteță nouă morală, ca o ploaie mănoasă are să vivifice și să întinerească agrul lui Cristos și

via Domnului. Și aceste sigur nu au să rămână fără de înfrunțare asupra vieții noastre naționale. Moralitatea vivifică, susține națiunile; imoralitatea le lăngezește și le omoară.

Așa credem, că aceasta și dacă nu o am fi zis noi, ar fi înțeles-o tot natul român. Și dacă presupunem aceasta: cu tot dreptul putem merge cu presupunerea mai departe, că nu va fi Român, în cler sau afară de cler, care să nu se nisuească a contribui cu concursul seu, într'un mod sau într'altul, la ridicarea solemnității, ce are să se întempe cu ocaziunea aniversării mai sus amintite. În special membrii Consistoriilor și congresului, ai sinoadelor eparchiale, de-adreptul sau prin delegațiuni, presupunem, că vor lua parte în centrul metropolitiei, și pentru-ca să ducă impresiuni în ținuturile lor, impresiuni dătătoare de viață națională bisericească în sensul așezămintelor bisericeii lui Christos.

Procese de presă slovace. Colaboratorul foaiiei slovace, „Nár. Noviny,” dl Jiak, osândit, precum anunțaserăm la timp, la 8 luni temniță de stat și 600 din cauția foaiiei, a plecat luna trecută la Vaș, unde i-s'a hotărât să și facă osândă.

Mai rămăseră încă 2 articli din seria întâiu de cinci, prigoniți de procuror. Redactorul-șef a dat tribunalului numele aceleuia, care a luat răspunderea pentru ele, dar tribunalul n'a vrut să recunoască și l'a tras numai pe el la răspundere; redactorul Piotor a mers cu obiecțiunile sale în această privință până la Curie. Și aceasta le-a răspins, astfel, că acuma procurorul a pornit proces în definitiv contra primului redactor, stabilindu-se pertractarea pe ziua de 23 Iunie n. înaintea juraților din Budapesta.

Pășirea bar. Vasilco.

(Ag.) Intr'adins am așteptat 2—3 zile să vedem ce vor zice foile din Budapesta, în primul rind cele oficioase despre pășirea Românilor verde Bucovinean în delegațiuni, pentru a putea astfel aprecia vorbirea lui în deplina cunoștință de cauză și din toate punctele de vedere. Așteptarea ne-a fost numai în măsură mică îndeplinită, căci afară de vocea pe care am reproduso și ceea-ce-o dăm astăzi, am constatat surprinzătoarea, aproape totală lipsă de aprecieri în organele oficioase de frunte: „P. Lloyd”, „Nemzet”, cari n'au grăit deloc până astăzi, ear' „P. Hirlyap” a trecut peste cuvântul bar. Vasilco numai cu vre-o 2—3 vorbulițe nelu-semnate.

Cu atât mai vorbărează a fost însă „Budapesti Napló”, o foaie și ea pe deplin în slujbă la guvern, dar' cu permisiune de a se arăta din când în când că ar avea voie deplină de a-și spune părerea.

Foile vieneze, ale căror coloane stau la dispoziția bine retribuită a guvernelor maghiare, cum e spre pildă „N. Fr. Presse”, „N. W. Tag-

blatt” încă nu vorbesc nimic, tac, nu apreciază deloc.

Se vede treaba, că tăcerea aceasta nu numai le este impusă de stăpânire, dar' că dorința acesteia merge așa de departe, încât ar plăti nu știm cu ce bani scumpi, dacă s'ar putea retăcea înaintea străinătății însăși vorbirea, să nu se afle afară din granițele Austro-Ungariei ce s'a vorbit și cum s'a vorbit și că peste tot a venit pe tapet în Delegațiuni chestiunea națională română, ear' în legătură firească cu ea chestiunea naționalităților nemaghiare în Ungaria peste tot. Eacă rostul „conspirațiunii” de tăcere în organele guvernului dincoace și dincolo de Leita, asupra pășirii bar. Vasilco; nu vine deloc la socoteală stăpânirii să respingă acest „atentat”; această „perfiție ce face să-ți clocotească sângele în vine”; „bădărănie”; „vorbă nebunatică”; de două ori „amestec brutal în politica lăuntrică a Ungariei”; această „ofensă injamă sevărșită asupra suveranității legislațiunii ungare”; pe acest hulitor al națiunii maghiare, aceste „împustiri inferbentate dictate de maghiarofobia și defaimăria fără preget al politiceii maghiare”; „impertinență austriacă”, etc. (— tot floricee ce le vor găsi cetitorii mai la vae, în rubrica despre presa maghară).

Nici chiar Kossuthista-guvernământă „Egyetértés” nu sare sus, ca pișcă de șarpe cum e obiceiul ei în ascunzarea privilegii, ci lunecă peste incidentul important din delegațiunea austriacă numai cu câteva cuvinte destu de banale, usate; va se zică și aostui crypto-organ al său i-a poruncit să nu discute despre „atentatul nerușinat asupra constituției și independenței” ungaro-maghiare.

Ai așteptat, că poate în proxima ședință a delegațiunii ungare se va scula care-va intru respingerea atentatului sevărșit de bar. Vasilco și intru aerarea suveranității politiceii maghiare de a „tracta cu naționalităților cum ne place nouă”, adecă dragilo nostri hegemoni. Și aici, din spre patea aceasta așteptarea ne-a fost zădrnică; nimic, nimic, nimenea nu s'a gisit dintre delegații patrioți, care să pus atât la reson pe îndrășnețul Român verde Bucovinean cât și ar fi i adus aminte contelui Goluchovski, alitșian, datorința ce i-o „porunceș” oficiul lui și calitatea de ministru ceun al ambelor state ale monarchiei. Să se fi sculat măcar unul cel mi curagios pentru salvarea aparențor, pentru ochii lumii, să fi protest măcar contra „amestecului cuteza în politica maghiară față cu naționalitățile”.

A tăcut aș dar' cu atât mai bine și Bánffy fiind printre ai sei, putându-se provoca că doară referentul Dumba tot Vah, a protestat în ședința dela 25 a delegațiunii ungare, sau precn zicece raportul publicat în „P. Lloyd”, după care extragem: „s'a înreptat contra observărilor făcute le cătră delegatul Vasilco privitor a adunarea românească. N'avem aici să discutăm stările lăuntrice n Ungaria; delegațiunea n'are m're a se ocupa cu

această chestiune”. Ne putem închipui de aci din depărtare, cam câtă silință a trebuit să-și impună dl Dumba, încă un Român bun, în calitatea sa de referent al raportului despre afacerile externe, pentru a scăpa din gură aceste câteva cuvinte blânde de oficiu și cu câtă voce slăbușă, auzită poate numai de stenografi, le-a zis.

Așa dar' tăcere completă în giurul și despre cuvântul baronului Vasilco, adevărată „conspirație de tăcere”, parte voluntară parte involuntară, pusă la cale printr'o faptică înțelegere între Bánffy și Maghiari, ori numai pe tăcute, fiind-că fiecare dintre ei simțea, că ori-ce protest, ori-ce „respingere” a „atacului” ar eși și mai reu-pentru ei: discuția s'ar lași, s'ar prelungi, s'ar desvolta, și în străinătate s'ar deștepta cu atât mai multă atenție asupra chestiunii române și peste tot a naționalităților nemaghiare în Ungaria.

Eacă rostul tăcerii atât celei impuse oficioaselor, cât și celei din sinul delegațiunii maghiare, în ciuda indignării lui „Budapesti Hirlyap” care zice, în protestul seu reproduc în nrul nostru de Joi:

Cu cât mai mult am putea noi s'o așteptăm aceasta dela permanenții nostri aliați, dela austriaci, și cât de mare lipsă de tact din partea lor se ofenseze pe maghiari în delegațiuni și tocmai atunci, când acelea și țin ședințele în Budapesta. . . .

Dacă Goluchovski nu are nimic în contra, ca la desbaterile resortului seu delegații naționalităților austriace să agite naționalitățile din Ungaria în contra statului maghiar și a națiunii maghiare, atunci trebuie să-i zicem că qui tacet consintire videtur. Presupunem certuri latente și ne închipuim machinațiuni tainice, când vedem că cu câtă cutezanță sunt atacate din partea austriacilor drepturile patriei noastre.

Ear' ceea-ce spune „Budap. Napló”, cum atacă pe ministrul de externe pentru „tacet” și „consintire videtur”, cetitorii o pot vedea din cele reproduce din ca mai la vale.

În aceasta privință suntem perfect înțeleși cu foile maghiare; și noi zicem: qui tacet consintire videtur deși chiar acest „tacet” îi vine lui Bánffy și peste tot Ungurilor mai mult la socoteală, decât dacă ar vorbi, dacă prin vorba lui, prin protestul lui ar provoca discuția, care ar fi urmat, dacă nu de alteineva, atunci desigur din partea delegațiilor antisemiți. Și când ministrul de externe „consintire videtur”, ba — precum putem cu drept presupune, nu numai se pare că consimte, ci — într'adever consimte cu vorbirea și pășirea bar. Vasilco, cu atât mai mult și cumplit consimțeste întreaga delegațiunea austriacă, toți membrii ei, reprezentanții tuturor popoarelor Austriei aproabă că „guvernul maghiar în politica lui internă, nu este în consonanță cu silințele ministrului de externe; — că „este de dorit, dacă politica internă ungară ar conglăsu cu politica externă a noastră; ca „să se acomodeze guvernul ungar nisuițelor ministrului de externe, căci Maghiarii nu vor pute cere contrariul”; consimt cu dorința, că „chestiunea naționalităților în Ungaria ca și în Austria să dispară în curând pentru-ca puterea monarchiei să nu sufere pagubă” . . .

PROGRAMA EXAMENELOR.

1. Arad la școala mixtă cl. sup. unde Instr. Inv. I. Moldovanu	Luni 30 Maiu st. n. 8 oare a. m.
" " " inf. " " " I. Vancu	Marti 31 Maiu s. n. " "
" " " " " " " N. Stefu.	Merc. 22 Iunie st. n. 8 o. a. m.
" " " " " " " M. Olteanu	" " " " " " " 10 " "
" " " " " " " Maria Precupaș	" " " " " " " 3 p. m.
" " " " " " " Vas. Zabu	Joi 23 Iunie " " " " 8 a. m.
2. Sobotel „de băieți tôte cl. „ „ M. Popescu	Marti 7 " " " " 8 " "
" „de fetițe „ „ „ Iuliana Plașa	" " " " " " " 10 " "
3. Cieir „mixtă „ „ „ A. Drăganu	Sămb. 11 Iunie " " " " 8 " "
4. Măndruloc „clas. infer. „ „ „ I. Bosganu	Dum. 12 " " " " 9 " "
" " „super. „ „ „ G. Morariu	" " " " " " " 3 p. m.
5. Micălaca „toate clas. „ „ „ S. Bugariu	Marti 14 " " " " 8 a. m.
" " " " " " „ S. Mișuța	" " " " " " " 10 " "
6. Tornia „ „ „ „ „ „ C. Ponta	Joi 16 " " " " 8 " "
7. Batania „ „ „ „ „ „ G. Popoviciu	" " " " " " " 3 p. m.
8. Peșca „de fetițe cl. sup. „ „ „ Emilia Ciorogar	Dum. 19 " " " " 8 a. m.
" " „infer. „ „ „ Constanța Popa	" " " " " " " 10 " "
" " „băieți „ „ „ Iosif. Iosa	" " " " " " " 3 p. m.
" " " " " " „ I. Efticiu	Luni 20 " " " " 8 a. m.
" " „sup. „ „ „ I. Ardelean	" " " " " " " 3 p. m.
" " „inf. „ „ „ E. Moldovanu	Sămb. 25 " " " " 8 a. m.
9. Semlac „mixtă cl. infer. „ „ „ L. Ionescu	Dum. 26 " " " " 9 " "
" " „super. „ „ „ Gr. Roșu	" " " " " " " 3 p. m.
10. Șeitin „de fetițe cl. I—VI „ „ „ Ermina Ciorogar	Luni 27 " " " " 8 a. m.
" „de băieți cl. inf. „ „ „ G. Roman	" " " " " " " 10 " "
" " „sup. „ „ „ I. Roman	" " " " " " " 2 p. m.
" " „inf. „ „ „ D. Micu	" " " " " " " 4 " "
11. Nădlac „mixtă „ „ „ R. Tăucean	Marti 28 " " " " 8 a. m.
" " " " " " „ I. Caracion	" " " " " " " 10 " "
" " " " " " „ S. Lugojanu	" " " " " " " 3 p. m.
" " „super. „ „ „ M. Chicin	" " " " " " " 4 " "
12. Cenad „ „infer. „ „ „ Ter. Luțai	Joi 30 " " " " 8 a. m.
" " „super. „ „ „ N. Costea	" " " " " " " 10 " "

NOTĂ.

I. Toate examenele vor fi conduse de subscrisul inspector școlar și de subscrisul comisar examinator, cu excepțiunea școalelor superioare din Arad și inferioare din Arad-Șega, unde rolul de comisar examinator îl va exercita d-na învățătoare din Peșca Emilia Ciorogar.

II. In fiecare comună bisericească, — în sensul ordinului Consistorial Nrii 113 și 2488 a. c. are să se întrunească comitetul parochial, pentru staverirea unor principii de basă a existenței decorului constituțional.

III. Tot în aceea ședință premergătoare examenelor se va constata, cum și în ce formă sunt asigurate averile bisericești școlare și fundaționale. După aceea vor asista la examene, cari au să fie după toate recerințele timpului modern, cât mai splendide, și cât mai apretuibile de întreaga, respective de întregile comune bisericești.

Onoratele oficii parochiali, se binevoiescă a publica aceasta programă atât a comitete parochiali cât și poporului — în proxima Duminecă — în biserică.

Programa comunicată nu se va modifica, de cât în cas extrem, la intervențiunea reprezentanței bisericești.

Arad, 3/15 Maiu 1898.

Moise Bocșan,
protopop, inspector școlar.

Iosif Moldovanu,
comis. de examene.

Bibliografie.

„Acte și documente relativ la Istoria Renașterii României, publicate de Dimitrie A. Sturdza. București. 1888—1896. Tipografia Carol Göbl. Cuprinde:

Volumul I 1) Tractatele dintre Principatele Române și Turcia. 2) Tractatele dintre Principatele Române și Rusia. 3) Tractatele dintre Turcia și Austria. 4) Tractatele dintre Turcia și România. 5) Tractate și acte dintre Puterile Europene relative la Poarta Otomană și Principatele Române.

Volumul II. Acte și documente dela 1844 până la încheierea Tratatului de Paris din 30 Martie 1856.

Volumul III: Broșuri relative la situațiunea Principatelor Române după tratatul de Paris. Prețul 15 lei.

Volumul IV: Acte și documente dela 1 Martie până la 30 Iunie 1857.

Volumul V: Acte și documente dela 1 Iulie până la 31 Decembrie 1857.

Volumul VI: Partea I: Procesele verbale ale Adunării ad-hoc a Moldovei, dela 22 Septembrie, până la 21 Decembrie 1857.

Partea II: Procesele verbale ale adunării ad-hoc a Munteniei dela 30 Septembrie până la 10 Decembrie 1857 (Divanul ad-hoc din 1857 și Comisiunea Europeană din 1856—7)

Volumul VII: Acte și documente din anul 1858 până la înălțarea lui Alexandru Ion pe tronul Principatelor-Unite în anul 1859.

„Liturgia Sfintului Ioan Crisostor” culeasă, aleasă și întocmită pe baza modelilor vechi bisericești, pentru corul școlarilor pe două voci — sopran și alt — Nicolae Stefu, învățător în Arad. Se poate comanda dela autorul și administrațiunea noastră.

„Treizeci de ani de domnie al Regelui Carol I. „Cuvântări și acte. Vol. I. 1881—1880. Volumul I. 1891—1896. Edițiunea Academiei Române. București 1897.

„Biblioteca Noastră” de sub direcțiunea dlui Enea Hodoș profesor în Craiova apare în fie care lună.

Numererele apărute până acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realități și Visări”, novelele. Nr. 2. Iosif Bălan, „Iancu de Hunyada cerc. istorică. — Nr. 3. și 4. G. Cosbuc „Versuri și Proză”. — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alese”. — Nr. 6. N. Măgălaș, „Dela Sate”, piesă teatrală.

Nr. 7. Zotti Hodoș, „Intocmai!” comedie. Nr. 8—9 O. G. Lecca, „Istoria Țiganilor”. Nr. 10 E. Hodoș, „Convorbiri pedagogice”. Nr. 11—12 E. Hodoș, „Cântecce Bănățene” cu un răspuns profesorului Dr. G. Weigand.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.

Redactor responsabil: Ioan Peșca Șiriu.

Credit personal pe amortisație

Exoperez:

Împrumuturi ieftine pe amortisare

de mai mulți ani și fără cheltueli prealabile,

funcționarilor publ. și oficerilor cu leafă minimală de 900 fl.

(95) 1— ori

cu rentă viageră de cel puțin 500 fl.

mai departe

Împrumutui amortisaționale pe moșii și case la oraș

cu 4% 4¹/₂ și 5%

precum și amortisație corespunzătoare.

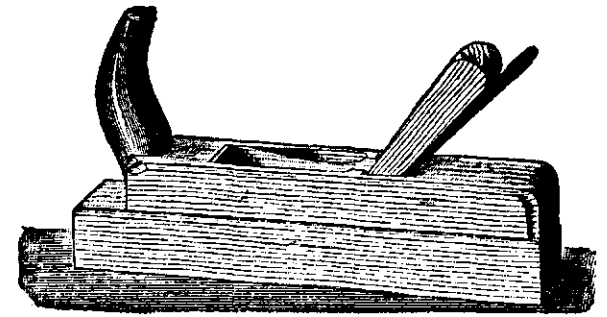
Convertesc împrumuturi cu camete mai mari.

La dorință anticipez spesele de intabulare.

Szűcs F. Vilmos

Institut de Împrumut pe imobile și moșii

ARAD, F6-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

CARL F. JICKELI

(165) 9—10

SIBIU

trimite la cerere gratis și franco bogatul seu

PREȚ-CURRENT

(lista de prețuri) ilustrat și în limba română, asupra tuturor sculelor (unelte) de lucrări de lemn, pentru măsari și sculptori.